

ЗАКЉУЧАК

ОВЛАШЋЕЊЕ СТРАНKE ДА ТРАЖИ ИСКЉУЧЕЊЕ ИЛИ ИЗУЗЕЊЕ СУДИЈЕ ВРХОВНОГ КАСАЦИОНОГ СУДА

Странка може да захтева искључење или изузеће и судије Врховног касационог суда чим сазна да за то постоји разлог, у ванредном правном леку или одговору на правни лек а најдоцније до одлучивања о ванредном правном леку.

Образложење

Одредба члана 68. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04) дала је могућност странкама да и оне из законом прописаних разлога (члан 66.) траже искључење или изузеће судије који поступа у одређеном предмету. Одредбом ставатрећег овог члана предвиђен је рок до кога то странке могу учинити тако што је одређено да захтев за искључење или изузеће судије вишег суда могу ставити у правном леку или одговору на правни лек а ако се пред вишим судом одржава расправа до завршетка расправе. Ова одредба измењена је чланом 14. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 111/2009) која је одредницу „вишег“ заменила „другостепеног“ па је тако сада прописано да странка може захтев за искључење или изузеће судије другостепеног суда ставити у правном леку или одговору на правни лек а ако се пред другостепеним судом одржава расправа до завршетка расправе.

Овако формулисана одредба става 3. члана 68. у примени изазива дилеме. Мишљење једног броја судија је да странка не може тражити искључење или изузеће судије Врховног касационог суда јер је одредба јасна и она даје могућност странкама да траже искључење или изузеће судије другостепеног суда али не и судије Врховног касационог суда. Друга група судија, заступа став да странке имају право, због остварења начела о праву на правично суђење и суђење од стране непристрасног суда, да захтевају искључење или изузеће и судије Врховног касационог суда.

Право на правично суђење гарантовано је чланом 32. Устава Републике Србије којом је прописано да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама.

Захтев за искључење односно изузеће је у функцији омогућавања права на правично и непристрасно суђење. Устав ово право не ограничава на суд одређене врсте односно одређеног степена већ се ово право односи на сваки суд који одлучује о одређеном праву странке. Посматрано у том светлу странке имају право да траже искључење или изузеће и судије Врховног касационог суда.

Полазећи од садржине одредбе члана 68. став 3. измењене чланом 14. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку повезано са одредбама члана 69. (недопуштен захтев за искључење или изузеће) и члана 70. (захтев за изузеће и искључење председника Врховног касационог суда), Грађанско одељење Врховног касационог суда се определило за већински изражен став да странке могу захтевати искључење или изузеће судије Врховног касационог суда и то у правном леку о коме се одлучује пред Врховним касационим судом односно одговору на правни лек а најдоцније до одлучивања о том правном леку.

Усвојени закључак базиран је на начелу садржаном у члану 2. Закона о парничном поступку да странке имају право на једнаку, закониту и правичну заштиту својих права, која подразумева да им суди непристрасан суд у свим степенима, што значи да им се омогући коришћење института искључења или изузећа и судије Врховног касационог суда.

(Закључак усвојен на седници Грађанског одељења

Врховног касационог суда 13.09.2010. године)